

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
Katedra ekonomických teorií

Teze diplomové práce

**Regulace roamingu v EU a její dopad
na telekomunikační trh v ČR**

Pavla Nováková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Předmětem diplomové práce je na základě popisu regulačních opatření Evropské unie v oblasti roamingu a vybraných argumentů charakterizovat reálný vývoj trhu mobilních služeb v České republice. První část definuje pojem roaming, popisuje vývoj regulačních opatření Evropské unie a seznamuje se specifiky českého telekomunikačního trhu. Práce uvádí vybrané argumenty možných pozitivních i negativních dopadů regulace roamingových služeb. Provádí analýzu reálných dopadů přijetí regulačních opatření na území České republiky. Porovnává dopady regulace roamingu v České republice se zemí nepodléhající restrikcím ze strany Evropské unie. V závěru, na základě zjištěných poznatků, odhaduje budoucí vývoj telekomunikačního trhu.

Klíčová slova: roaming, regulační nařízení Evropské unie, trh mobilních operátorů, regulace cen, švýcarský telekomunikační trh, tržby operátorů, velkoobchodní ceny, mezinárodní volání,

Úvod

Slovo roaming, v doslovném českém překladu, znamená toulání a potulování. Díky dnešní telekomunikační síti není problém zavolat, poslat SMS nebo připojit se ke globální internetové síti z většiny zemí světa. Díky regulacím se budeme moci potulovat po Evropské unii a komunikovat přes mobilní síť za stejné ceny jako doma.

Cíl a metodika

Oblast problematiky regulace roamingu Evropskou unií má mnohá úskalí i přínosy. Tato práce si klade za cíl určit reálné dopady přijetí Nařízení Evropské Rady a Parlamentu v oblasti roamingu na telekomunikační trh České republiky. Určit nejen aktuální dopady ale i budoucí vývoj regulační činnosti Evropské unie. Provést analýzu a srovnání Českého telekomunikačního trhu s odpovídajícím středoevropským trhem, který nepodléhá restrikcím, jakožto demonstraci teoretického scénáře nevstoupení do Evropské unie. Predikovat budoucí vývoj telekomunikačního trhu České republiky v souvislosti s pokračující regulací a vývojem informačních technologií.

Úvodní část práce je zformulována metodou literární rešerše a popisné analýzy pojmu roaming, vývoje regulačních legislativních opatření Evropské unie a specifík telekomunikačního trhu České republiky. Na základě rešerše aktuálních rozhodnutí Evropského parlamentu zmiňuje budoucí vývoj problematiky úplného zrušení roamingových

poplatků. Syntézou názorů odpůrců i příznivců regulace uvádí vybrané argumenty regulace, jimiž jsou nepřiměřeně vysoké ceny, transparentnost, snížení tržeb operátorů, zdražení ostatních služeb a nutnost regulace trhu. Na základě diskuse zmíněných názorů uvádí možné pozitivní i negativní dopady na trh roamingových služeb. Analýzou dostupných dat z výročních zpráv mobilních operátorů, Českého statistického úřadu, Českého telekomunikačního úřadu a odborných článků uvádí reálné dopady na poskytovatele roamingových služeb i na spotřebitele využívající mezinárodní komunikaci. Dále metodou komparace dvou států provádí analýzu České republiky a Švýcarska z pohledu cen roamingových služeb, vývoje objemu mezinárodního volání, SMS zpráv a datových přenosů. Na základě dat ze správ švýcarského Spolkového úřadu pro komunikace kvantifikuje rozdíly mezi státem podléhajícím regulaci Evropské unie a zemí bez regulačních zásahů. V závěru práce odvozuje syntézou zjištěných dat, odborných článků a publikace RNDr. Bohumila Štědroneš CSc. a Mgr. Vladimíra Kocoura - Technologické prognózy a telekomunikace, budoucí vývoj telekomunikačního trhu se zaměřením na roamingový trh České republiky.

První neúspěšné pokusy o regulaci roamingu uskutečňovala Evropská komise již v roce 1999 a 2003. K dosažení cílů regulace přijala EU v roce 2007 Nařízení Evropské Rady a Parlamentu č. 717/2007, ve kterém stanoví maximální velkoobchodní i maloobchodní cenové stropy pro roamingové volání v rámci eurotarifu, povinně zavedeného do portfolia služeb všech mobilních operátorů. K rozšíření regulace došlo v roce 2009 přijetím dalšího Nařízení Evropské Rady a Parlamentu č. 544/2009. V něm rozšiřuje regulace i na SMS zprávy a určuje limit pro stažení dat. Ve třetím přijatém Nařízení Evropské Rady a Parlamentu č. 531/12 prodlužuje platnost předchozích opatření do roku 2022, rozšiřuje regulaci i na ceny přenesených dat a umožňuje zákazníkovi zvolit poskytovatele mezinárodních služeb bez ohledu na domácího poskytovatele. Na začátku dubna roku 2014 Evropský parlament přijal návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, který obsahuje úplné zrušení roamingových poplatků za volání, textové zprávy a datové služby v prosinci roku 2015. Po lobování mobilních operátorů a členských států odložila Evropská unie na začátku letošního roku, termín úplného zrušení roamingových poplatků u všech mezinárodních služeb až do roku 2018.

Vybranými argumenty zavedení regulace roamingu v ČR jsou nepřiměřeně vysoké ceny, transparentnost, snížení tržeb operátorů, zdražení ostatních služeb a nutnost regulace trhu. Analýza reálných dopadů regulace roamingu v České republice potvrzuje pozitivní dopad na spotřebitele. Díky snížení roamingových nákladů v některých případech až o 80 %

a zvýšené transparentnosti spotřebitelé zvýšily objem využívání roamingového volání i SMS zpráv. Tento nárůst spotřeby nedokázal vykompenzovat propad tržeb mobilních operátorů. V roce 2012 však tržby začaly mírně stoupat. K obávané kompenzaci zvýšení tuzemských služeb nedošlo. Trend snižujících se cen za průměrnou minutu volání a SMS zprávu pokračoval bez ohledu na regulaci. Dle zjištěných faktů se omezila investiční činnost provozovatelů sítě, což v dlouhodobém horizontu může mít negativní vliv na konečného zákazníka. Z hlediska spotřebitelů přinesla regulace roamingu Evropskou unií na českém telekomunikačním trhu bezesporu pozitivní efekt. Na druhé straně negativně ovlivnila mobilní operátory, kteří přes nárůst objemu spotřeby roamingových služeb vykazují propad tržeb. Dopad na celkový trh nelze v krátkodobém horizontu určit.

Jako nejvhodnější srovnatelný trh byl vybrán telekomunikační trh Švýcarska, které provádí regulace jen z hlediska transparentnosti, nutností operátorů informovat spotřebitele o cenách za služby. Ceny za švýcarské roamingové služby jsou až devětkrát vyšší než ceny služeb v České republice. Ve sledované období 200 až 2012 navíc ceny vykazovaly konstantní hladinu, což potvrzuje předpoklad, že oligopolní trh si s přemrštěnými cenami nedokáže poradit. Spotřebitelé ve snaze ušetřit omezovali mezinárodní volání a uchýlovali se k levnější variantě komunikace, SMS zprávy a datové přenosy. Tržby ze služeb vykazovaly ve sledovaném období propad obdobně jako tržby českých poskytovatelů, ale jejich hodnota byla stále více než pětkrát větší než v ČR. Kdyby Česká republika nepodléhala regulacím roamingu ze strany EU, dopad na spotřebitele by byl negativní, svou neochotou využívat služby, by snižovaly vysoké tržby mobilních operátorů, kteří by byli nuceni v zájmu přilákání zákazníka investovat do rozvoje nových technologií. V porovnání se Švýcarskem více pozitivních dopadů vyplývá z regulovaného než z neregulovaného roamingového trhu.

Budoucnost telekomunikačního trhu směřuje ke stále rozšířenějšímu využívání datových přenosů. Z analýzy českého trhu i srovnatelného trhu ve Švýcarsku vyplývá zvyšující se obliba využívání internetu v chytrých telefonech v zahraničí, který zákazníkům přináší větší možnosti použití než klasické hlasové služby a textové zprávy. Mobilní operátoři budou nuceni v dlouhodobém horizontu reagovat na regulaci a zrušení roamingových poplatků investicemi do nových technologií, které mohou nahradit klasické služby. Poskytovatelé telekomunikačních služeb patří mezi společnosti vykazující největší zisk na trhu. Podíl tržeb z roamingu na celkových tržbách se globálně pohybuje okolo 8 %. Regulace a následné zrušení poplatků z roamingu bude nutit poskytovatele k vyšší efektivnosti a zavádění nových technologií. Na základě výše uvedeného považuje tato diplomová práce regulaci roamingových služeb za nutný pozitivní krok pro ochranu spotřebitele.

Seznam vybraných zdrojů

- ČSÚ. *Telekomunikační a internetová infrastruktura* (online). Praha, 2014 Dostupné z:
[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mobilni_telefonni_sit_telekomunikacni_a_internetova_infrastruktura/\\$File/2013_mobil_rev2.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mobilni_telefonni_sit_telekomunikacni_a_internetova_infrastruktura/$File/2013_mobil_rev2.pdf)
- ČTU: Zprávy o vývoji trhu elektronických komunikací se zaměřením na rok 2012(online).
Dostupné z: http://www.ctu.cz/cs/download/statisticke_udaje/rok_2013/zprava_vyvoj
- EU. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 544/2009: kterým se mění nařízení (ES) č. 717/2007. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 29. 6. 2009. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:167:0012:0023:CS:PDF>
- EU. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 531/2012: o roamingu ve veřejných mobilních komunikačních sítích v Unii. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 30. 6. 2012.
Dostupné z: http://www.ctu.cz/cs/download/eu/pravni_predpisy/2012_531_eu.pdf
- HENRY-LABORDERE, Arnaud. *Virtual Roaming Systems for GSM, GPRS and UMTS: Open Connectivity in Practice*. John Wiley & Sons, 2009. ISBN 9780470684290.
- KRUTÍLEK, Petra KUCHYŇKOVÁ an Iveta FRÝZLOVÁ. *Monitoring evropské legislativy 2008-2009*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-186-4.
- OFCOM. Spolkový úřad pro komunikace [online]. Dostupné z:
<http://www.bakom.admin.ch/index.html?lang=en>
- ŠTĚDRŮŇ, Bohumír a Vladimír KOCOUR. *Technologické prognózy a telekomunikace*. 1. vyd. Praha: Sdělovací technika, c 2014, 102 s. ISBN 978-80-86645-24-7